

เทศกาลไหว้พระจันทร์ 中秋节

“เทศกาลไหว้พระจันทร์” หรือ “เทศกาลสารทกลางฤดูใบไม้ร่วง” เป็นเทศกาลที่ชาวจีนยึดถือกันมาช้านาน โดยประกอบพิธีในคืนวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ตามปฏิทินจันทรคติ เพื่อบูชาเทพธิดาแห่งดวงจันทร์ช่วยบันดาลโชคลาภและพืชผลเจริญงอกงาม และขอให้สัมปราครณาทุกประการ

มีตำนานที่เล่าขานกันมานานนับพันปีว่า อดีตกาลห้วงจักรวาลหาได้มีดวงอาทิตย์เพียงดวงเดียวไม่ แต่มีจำนวนมากถึง 10 ดวง มีอยู่ปีหนึ่งดวงอาทิตย์ทั้งหมดโคจรเข้ามาใกล้โลกมนุษย์พร้อมกัน ความร้อนจากแสงอาทิตย์แผดเผาผืนดิน ฝนก็ไม่ตกต้องตามฤดูกาล น้ำในแม่น้ำและทะเลสาบเหือดแห้ง ชาวไร่ชาวนาไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ตั้งแต่ก่อน จึงเดือดร้อนเป็นอันมาก แต่ก่อนที่โลกมนุษย์จะถูกดวงอาทิตย์ทั้ง 10 ดวงเผาไหม้เป็นจุด มีชายขมังธนูชื่อ “โฮวอี้” (后羿) ได้ปีนขึ้นไปยอดเขาสูงแล้วใช้ธนูยิงลูกศรไปยังดวงอาทิตย์ให้ตกไปที่ละดวงทีละดวง เหลือดวงอาทิตย์ดวงสุดท้ายไว้ให้ความสว่างและความอบอุ่นแก่โลกต่อไป ผู้คนต่างโห่ร้องด้วยความยินดี

ด้วยความดีความชอบที่โฮวอี้กระทำในครั้งนั้นจึงเป็นที่เคารพรักของชาวบ้าน และมีผู้คนเดินทางมาเรียนวิชายุทธ์กับเขาเป็นจำนวนมาก ต่อมาโฮวอี้ได้ครองรักกับสาวงามนามว่า “ฉางเอ๋อ” (嫦娥) อยู่มาวันหนึ่งโฮวอี้ได้เดินทางไปเยี่ยมเยียนเพื่อนยังภูเขาคุนหลุน บังเอิญได้พบกับเมสสิของเจ็กเซียนฮ่องเต้ จึงได้ขอยาอายุวัฒนะ เล่ากันว่าหากกินยานี้แล้วจะกลายเป็นเซียน โฮวอี้เป็นห่วงภรรยาจึงยังไม่กินและฝากยาอายุวัฒนะไว้กับนาง ฉางเอ๋อเก็บยาอายุวัฒนะไว้ในตู้เสื้อผ้า แต่คาดไม่ถึงว่าเมสสิของโฮวอี้จะทราบเรื่อง

สามวันต่อมาโฮวอี้ออกไปล่าสัตว์กับบรรดาสานุศิษย์ เมิงเหมิงสบโอกาสแกล้งป่วยไม่ได้ออกไปล่าสัตว์ด้วยเมื่อทุกคนออกไปแล้ว เมิงเหมิงจึงถือดาบวิ่งเข้าไปในบ้านบังคับให้ฉางเอ๋อมอบยาอายุวัฒนะให้แก่เขา ฉางเอ๋อทราบว่าเป็นคนใจไม่ซื่อคู่ปรับกับเมิงเหมิง แต่ใจนางก็ไม่อยากมอบยานี้ให้แก่คนร้าย จึงตัดสินใจกินยาอายุวัฒนะเสียเอง จากนั้นร่างของนางก็เบาหวิว ลอยขึ้นในอากาศ แต่เนื่องจากนางยังรักและห่วงใยโฮวอี้จึงไปอาศัยอยู่บนดวงจันทร์ซึ่งอยู่ใกล้กับโลกมนุษย์มากที่สุด

ตอนค่ำเมื่อโฮวอี้กลับมาถึงบ้าน สวาทใจจึงเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้ฟัง โฮวอี้โกรธมากถือกระบี่ไปตามฆ่าเมิงเหมิง แต่เขาหนีไปนานแล้ว โฮวอี้โศกเศร้าเสียใจเป็นอย่างยิ่ง มองขึ้นไปบนดวงจันทร์เรียกหาฉางเอ๋อ โฮวอี้สั่งให้คนไปเก็บดอกไม้ที่ฉางเอ๋อชอบ นำขนมที่นางชอบกินมาเซ่นไหว้ เมื่อชาวบ้านทราบข่าวว่าฉางเอ๋อได้กลายเป็นนางฟ้าลอยไปอยู่บนดวงจันทร์แล้ว จึงนำดอกไม้และขนมมาสักการะและขอพรจากฉางเอ๋อ ชาวบ้านทำเช่นนี้สืบมาจนกลายเป็นเทศกาลไหว้พระจันทร์

ขนมไหว้พระจันทร์มีที่มาจากไหน

มีเรื่องเล่าสืบกันมาว่า กองทัพมองโกลได้บุกเข้ามารุกรานและยึดครองเมืองจีน ทำให้ชาวจีน (ชาวฮั่น) ตกอยู่ภายใต้การปกครองของทหารมองโกลจนได้รับความเดือดร้อนไปทั่ว ครั้นถูกบีบบังคับมากเข้า จูหยวนจางได้รวบรวมชาวฮั่นอย่างเงียบ ๆ เพื่อคอยเวลาขับไล่ศัตรู แต่ยังไม่ถึงจังหวะเหมาะที่จะก่อการ เพราะทหารมองโกลเฝ้าตรวจตราอย่างเข้มงวด

เมื่อถึงเทศกาลสารทกลางฤดูใบไม้ร่วง จูหยวนจางจึงได้คิดแผนทำขนมแจกจ่ายไปให้ประชาชนทุกบ้านโดยในขนมได้สอดใส่กระดาษขี้ผึ้งที่มีความว่า “คืนวันเพ็ญ เดือน 8 ก่อการปฏิวัติ” เมื่อชาวบ้านแบ่งขนมกินกันก็พบกระดาษที่สอดใส่ไว้และได้รวมตัวกันขึ้นต่อต้านชาวมองโกลได้สำเร็จ จูหยวนจางได้สถาปนาตนเองขึ้นเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์หมิง

ต่อมาเมื่อถึงวันเพ็ญ เดือน 8 ของทุกปี นอกจากจะทำพิธีบูชาเทพธิดาดวงจันทร์แล้ว ยังจัดงานเพื่อรำลึกถึงวีรกรรมที่ขับไล่ชาวมองโกลออกจากแผ่นดินจีนได้สำเร็จอีกด้วย โดยบนโต๊ะบูชาจะมีขนมไหว้พระจันทร์ที่ทำจากแป้งและสอดใส่ถั่วหรือผลไม้ ขนมไหว้พระจันทร์มีลักษณะกลมเป็นสัญลักษณ์ของความกลมเกลียวของคนในครอบครัว

ในสมัยก่อน ชาวจีนจะทำขนมไหว้พระจันทร์เอง เพื่อมอบเป็นของขวัญแก่ญาติผู้ใหญ่ที่ตนเคารพนับถือหรือมิตรสหาย แต่ปัจจุบันชาวจีนต้องทำงานจนไม่มีเวลาทำขนมไหว้พระจันทร์เหมือนก่อน ร้านอาหารและห้างสรรพสินค้าจึงจำหน่ายขนมไหว้พระจันทร์ไว้ให้ชาวจีนได้เลือกซื้อกัน